



KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO
Att.Torkel Rønold Bråthen

Høringssvar - Forslag til ny forskrift om arkiv (arkivforskriften)

Dato

13.10.2025

Vår ref.

2025/12722

Deres ref.

25/2848

Saksbehandler

Helena Ingegerd Eriksson
seniorrådgiver

PB 4013 Ullevål Stadion
0806 Oslo

postmottak@arkivverket.no
48 05 56 66

Org. nr.

961181399

Om Arkivverket

Arkivverket er Norges øverste arkivmyndighet. Vårt samfunnsoppdrag er å bidra til effektiv dokumentasjonsforvaltning, samt å sikre, bevare og gjøre tilgjengelig et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver.

Arkivverket viser til høringsbrev mottatt 05. september 2025 om forslag til ny forskrift om dokumentasjon og arkiv.

Innledning

Arkivverket fikk i oppdrag å utarbeide forslag til ny arkivforskrift og tilhørende høringsnotat i samarbeid med Kultur- og likestillingsdepartementet. Arkivverket har lagt ned en betydelig innsats i arbeidet og har trukket inn både tung arkivfaglig og juridisk kompetanse. Vi er glade for å se at høringsnotatet som departementet har sendt ut, i all hovedsak samsvarer med Arkivverkets forslag. Forskriften er et viktig skritt mot et regelverk bedre tilpasset en digital forvaltning.

Både forvaltningen og teknologien er i stadig utvikling. Det er et uttalt mål at forskriften skal bli et levende regelverk som til enhver tid skal kunne tilpasses forvaltningens behov og den teknologiske utviklingen. Vi ser frem til å samarbeide med Kultur- og likestillingsdepartementet om å holde forskriften relevant over tid.

Våre hovedsynspunkter

1. Nye rammer for dokumentasjonsforvaltning

Forslaget til forskrift innfører en funksjonsbasert tilnærming som gir virksomhetene større frihet til å forvalte dokumentasjonen der den skapes og brukes, men også et tydelig ansvar for å dokumentere at kravene til integritet, tilgjengelighet og etterprøvbarehet er oppfylt. Dette gir fleksibilitet, men krever tydelig veiledning fra Nasjonalarkivet for å sikre enhetlig praksis.



2. Digital overføring og bevaring

Kravet om at statlige organer som hovedregel skal avlevere arkivene sine digitalt, er et vesentlig steg mot helhetlig digital bevaring. Digital overføring av arkiv bør være et mål også for kommunal sektor.

3. Forholdet til annet regelverk

Ny forskrift får følger for annet regelverk. Dette bør følges opp slik at regelverket fremstår som samordnet og konsistent.

4. Behov for å ta i bruk alle forskriftshjemlene i arkivloven

Enkelte hjemler i arkivloven er ikke benyttet i forslaget til ny forskrift. Etter vårt syn vil det være en fordel at også disse tas i bruk, slik at regelverket blir mest mulig helhetlig.

5. Reglene om konvertering av avsluttede analoge arkiv til digitalt format (§§ 18-21)

Nasjonalarkivet er et organ etter loven og skal derfor følge reglene for konvertering av avsluttede analoge arkiv til digitalt format.

Nasjonalarkivet vil utforme rutiner for håndtering av egne arkiver.

1. Nye rammer for dokumentasjonsforvaltning

Forslaget til ny forskrift bygger videre på gjeldende prinsipper for dokumentasjonsforvaltning, men innfører en funksjonsbasert tilnærming som beskriver hva som skal oppnås, ikke hvordan. Blant annet kan dokumentasjonen forvaltes i de systemene der den blir skapt og brukt, jf. §§ 6 og 7. Denne friheten innebærer at virksomhetene får et tydelig ansvar for å sikre og dokumentere at både dokumentasjonen og systemene som forvalter den, oppfyller kravene til integritet, tilgjengelighet og etterprøvbarehet.

Et sentralt skille fra tidligere regelverk er at det ikke stilles krav om bruk av Noark-baserte systemer for å oppfylle arkivplikten. Forskriften beskriver hvilke resultater som skal oppnås, heller enn hvordan de skal realiseres teknisk. Denne endringen gjør det mulig å utføre dokumentasjonsforvaltningen der dokumentasjonen faktisk skapes, samtidig som det stilles krav til intern styring og kontroll. Arkivverket har lansert Noark 5.6 som en frivillig standard man kan velge å benytte.

En slik utforming gir fleksibilitet og rom for innovasjon, men innebærer også en risiko for ulik praksis. For aktører med begrensede ressurser kan det bli krevende å utnytte handlingsrommet fullt ut. Iverksettelsen av forskriften vil derfor stille nye krav til Nasjonalarkivet, blant annet når det gjelder utvikling av veiledere, informasjonsmateriell og metodikk for tilsyn. Eventuelle andre utfordringer vil først bli tydelige etter at regelverket er tatt i bruk, og må derfor løses underveis.



Arkivverket

Arkivverket vil gjøre oppmerksom på at veiledninger, metodikk og annet støttearbeid ikke vil være ferdigstilt når forskriften antas å tre i kraft. Dette må utvikles gradvis og i dialog med forvaltningen.

2. Digital overføring og bevaring

Arkivverket støtter forslaget om digital avlevering for statlige organ (§ 22). Dette er et viktig grep som vil styrke bevaringen av historiske data fra statlig sektor, slik at de kan brukes og deles.

Digital overføring av arkiv er et vesentlig steg mot helhetlig digital bevaring, og bør være et mål også for kommunal sektor. Arkivloven § 15 åpner ikke for å pålegge kommunene eller fylkeskommunene plikt til digital overføring gjennom forskrift. Kommunal sektor har et selvstendig ansvar for langtidsbevaring i egne arkivinstitusjoner. Som fagorgan vil Arkivverket likevel fremheve at digital langtidsbevaring er den sikreste og mest fremtidsrettede løsningen også for kommunal sektor.

Våre tilsyn viser at mange kommuner står overfor betydelige utfordringer med å sikre sine papirarkiver. Digital bevaring vil kunne styrke beredskapen, gi enklere tilgang til informasjon, og bidra til mer effektiv ressursbruk i kommunene. For å oppnå dette mener Arkivverket at kommunal sektor på sikt må ha digital bevaring som hovedstrategi.

3. Forholdet til annet regelverk

Ny arkivlov og forskrift får konsekvenser for annet regelverk som i dag viser til Riksarkivarens myndighet. Dette gjelder blant annet helsearkivforskriften, men også andre lover og forskrifter der arkivplikten er regulert. Arkivverket legger til grunn at departementet vil sikre en koordinert oppfølging av dette arbeidet, slik at regelverket fremstår konsistent og helhetlig.

Et konkret eksempel er spesialisthelsetjenesten, som allerede har egne regler for avlevering av pasientjournalarkiv til Arkivverket Norsk helsearkiv, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 3-2 a. Arkivverkets erfaring er at det i dag er ulik forståelse om hvordan lovverket skal tolkes og anvendes i sammenheng. Det er derfor viktig at det i den videre prosessen tydeliggjøres hvordan disse reglene skal forstås i sammenheng med ny arkivforskrift, slik at helseforetakene ikke igangsetter parallelle eller motstridende digitaliseringsprosesser.

4. Behov for å ta i bruk alle forskriftshjemlene i arkivloven

Arkivverket peker på at enkelte forskriftshjemler i den nye arkivloven ikke er benyttet i utkastet til forskrift:



Arkivverket

- **§ 3 tredje ledd** gir hjemmel til å fastsette at loven skal gjelde for enkelte private rettssubjekter.
- **§ 6 bokstav j** åpner for regler om dokumentasjon ved endringer i kommune- og fylkesinndelingen.
- **§ 8 siste ledd** åpner for plikt til å offentliggjøre informasjon fra dokumentasjonsplanen.
- **§ 11 tredje ledd** gir hjemmel til forskrift om hvilke vilkår som skal gjelde ved lagring av digitale arkiv utenfor Norge.

Etter Arkivverkets syn er det viktig at også disse hjemlene følges opp. For §§ 3, 8 og 11 vil vi oppfordre Kultur- og likestillingsdepartementet til å sette i gang nødvendig utredningsarbeid.

Når det gjelder § 6 bokstav j, er Kommunal- og distriktsdepartementet ansvarlig for å utrede og fastsette regler ved endringer i kommune- og fylkesinndelingen, og Arkivverket forutsetter å bli involvert i dette arbeidet som statens fagmyndighet for arkiv.

5. Reglene om konvertering av avsluttede analoge arkiv til digitalt format (§§ 18-21)

Nasjonalarkivet er et organ etter loven og skal følge reglene for konvertering av avsluttede analoge arkiv til digitalt format. Når Nasjonalarkivet både utfører og godkjenner konverteringen, kan det oppstå spørsmål om hvordan prosessen bør gjennomføres i tråd med regelverket.

Som ansvarlig godkjenningmyndighet vil Nasjonalarkivet etablere interne kontrollrutiner som ivaretar god forvaltningsskikk og bidrar til å opprettholde tilliten til oss som organ.

Med hilsen Arkivverket

Inga Reidun Bolstad
riksarkivar